

Odlični pesniki in pisatelji slovenski.

I.

Valentin Vodnik.

(Dalje in konec.)

Uzroku te nepričakovane izpremembe nobena listina nima besedice. Od stalno osnovane stolice italijanskega jezika bil je Vodnik izrekoma izključen, samo začasno jo je smel opravljati, a rabili so ga začasno tudi za učitelja v humanitatnih razredih. Dasiravno je še dvakrat konkurz za italijansko stolico naredil, niso mu je dali. C. kr. dvorna komisija za šolstvo ga je hvalila, da je „ein schätzbare Kenntnisse besitzender Mann“, obljubovala mu je drugo primérno službo, a dala mu je ni. Vodnik sam si je želel miru, zatoorej poprosi, da naj mu dadé toliko pokojnine, da bo mogel živeti in svoj nemško-slovenski slovar izdati. Določili so mu 200 gl. na leto! Pri svojem odstopu 12. januarja 1816. dobil je od deželne vlade pohvalno pismo, v katerem se mu izreka polno zadovoljstvo, „weil er mit Willfähigkeit, Genauigkeit, mit lobenswerthem Fleiss und Eifer die Lehrkancel der Humanität zur besonderen

Zufriedenheit durch mehrere Jahre versehen hat“. Ukazalo se je, da naj se dá to pohvalno pismo prebrati vsem součiteljem. A poleg te pohvale in uboge pokojnine izračunili so ljubeznjivi gospodje pri državnem denarstvu, da je Vodnik zadnja leta 378 gl. 36½ kr. — preveč plače potegnil ter naložili so mu, da mora to vsoto v dvajsetih obrokih — cesarski blagajnici poverniti!

A tudi v tej nadlogi in jedinsčini Vodnik ni opešal. Svoj veliki slovar je pridno pripravljaval v natis, svojo pesmarico je vestno zbiral in popravljaval. Da bi si vsaj kolikor toliko polajšal svoj siromaški stan, poslovenil je 1818. l. doktorja Matoška „Babištvo ali porodničarski vuk za babice;“ slovenil je tudi cesarske patente in naredbe, za kar so mu priznali 100 gl. nagrade, a še le na njegove — smerti dan! Posebno korenito pak se je zadnje čase pečal sê starinoslovjem in numismatiko ter l. 1818. priobčil v 14 listih „Laib. Wochenblatta“ jedrovit sestavek

„Römische Denkmähler in Illyrien“. Dne 8. januarja 1819. bil je Vodnik še v šoli, kajti italijansčino je začasno še ves čas učil. Istega dne zvečer razgovarjal se je še prijazno s H. Costo do večerje, a ob $\frac{3}{4}$ na 11. umerl je na naglem za mertvodom v Keršbavmovi hiši za franciskansko cerkvijo št. 12, kjer je pri tleh bival v dveh malih sobah.

Pokopali so ga pri sv. Kristofu poleg njegovega prijatelja Linharta. Postavili so mu l. 1827. spomenik z latinskim nadpisom, a l. 1839. dobil je nov nadgrobnni kamen, na katerem se beró te besede:

„VALENTIN VODNIK,

rojen 3. svečana 1758. v Šiški, vmerl 8. prosenca 1819. v Ljubljani.

Ne hčere, ne sina
Po meni ne bo —
Dovolj je spomina:
Me pesmi pojó.

„Postavili 1819., popravili 1839. prijatli“.

O Vodnikovem značaji poročajo se nam samo lepe reči. Imel je zdrav dovtip in humor, bil je jako dobrohoten, v vsakem društvu priljubljen in v različnih strokah znanosti toliko omikan in izobražen, da so ga učeni možje sploh visoko čislali, posebno izurjen bil je v latinsčini in v starinoslovji; da je v znanji slovanskih jezikov in razmer vse tedanje Slovence daleč presežal, tega mi ni treba omenjati. Poznal je dobro svojo veljavo, a to ga ni delalo prevzetnega, nego ponosnega in tudi v nesreči bilo mu je gaslo: *Fortuna non mutat genus*.

Mož, ki je Vodnika dobro poznal, opisuje nam ga tako: Vodnikova podoba je gotovo še zdaj živo pred očmi onim, ki so ga poznali in spoštovali, kajti vse njegovo harmonično bistvo vtisnilo je

vsacemu, ki je z njim občeval, dolgo-trajen spomin.

Vodnik je bil srednje, čokljate postave, po obrazu in značaju pravi Kranjec. Človeka in duhovnika so ga obče spoštovali; prijatelji, ki so ga natančneje poznali, ljubili so ga preserčno ter iz vse duše spominjali se ga še potem, ko je že v hladnem grobu počival. Že v prvi mladosti kazal je Vodnik svoj jasni duh in blagi značaj, kateri se je posebno izraževal v odlični serčni dobroti: tako nam pričajo njegove mladosti verstniki. Edine vednosti družile so ga z njegovimi samo blagimi prijatelji, družega dobička nobena ni iskal.

Usmiljen, verl, postrežen in dobrovoljen proti vsacemu, ni poznal sovraštva, imel je dovtip brez hudobnosti, bil je prijazen brez licemerstva, živ in dovteten za vse dobro, veliko in lepo, vsestransko omikan brez prevzetnosti, prenašal je s kerščansko vdanostjo nezasluzeno krivdo. Kaj čuda tedaj, da so njegove mnoge zasluge čestokrat zavidali ter izpodbijali, todà on, modrijan, delal se je, kakor bi tega ne videl ter ostal je v vseh okolnostih zvest sebi in svoji nad vse ljubljeni domovini, kateri je posvetil vse svoje znanje. Zategadelj ljubil in spoštoval ga je boljši del njegovih rojakov. Pošteni meščanje ljubljanski, ki so svojega verlega rojaka serčno ljubili, izvolili so ga kaplana meščanskim grenadirjem; poljedeljska družba in upodablja-jočih umetnosti društvo na Kranjskem imenovali ste ga svojega pravega družabnika.

V uradnih poročilih Vodnikovi ravnatelji njegove zmožnosti imenujejo „dobre“, njegovo ravnanje z mladino je prijazno, prizanesljivo („*facilis, placet, fere indulgentior quam licet*“), njegovo moralno

vedenje vedno brez graje in hvale vredno; samo njegova narav pravijo, da je včasih nestanovitna. Ko je bil Vodnik sam prefekt, sodil je svoje kolege mnogo mileje, nego drugi prefekti in ravnatelji.

Vodnik je nosil dolgo suknjo z žepi ob stranéh. Iz enega teh žepov gledala mu je listnica, v kateri je imel zapisnik svojih učencev. Barva njegove vsakdanje suknje bila je precej podobna barvi franciskanskih kut.

2.

Kedar imenujemo Vodnikovo ime, mislimo si najprej pesnika Vodnika, in po pravici; kajti dasi on slovenskemu pesništvu ni dal toliko stalnih zakonov kakor Preširen, dasi ga je že marsiké njegovih naslednikov v dovršenih pesmih prekosil, vendar je Vodnik prvi duhoviti pričetnik naše pesniške tehnike, prvi pesnik slovenski, ki je pel neumerjoče pesmi.

Slovensko pesništvo je že tako staro, kakor slovensko slovstvo. Pervi možje, ki so zastavili domače pero, zapeli so nam tudi prve domače pesmi. Trubar in Dalmatin, Krelj in Bohorič, Kastelec in Redeskini in še dolga versta drugih duhovnih mož zlagali so pesmi slovenske, se vé, malo ne samo za cerkvene potrebe, največ iz nemškega ali latinskega jezika poslovenjene, že znanim napevom podložene in časi tudi z notami tiskane. O pevski meri se pri teh pesmih veči del ne more govoriti. Ker so bile petju namenjene, gledali so pesniki skoraj samo nato, da je vsak vérz poleg rime, časj jako čudne in otročje, imel toliko zlogov, kolikor jih je bilo notam potrebnih. Izmej teh mnogoštevilnih cerkvenih pesm; ohranili ste se, nekoliko popravljeni, mej narodom samo dve: „Pred tabo na ko-

lenih — O Bog te molimo* (Wir werfen uns darnieder) in „Pred stolom tvoje milosti — Tvoj véрни ljud kleči* (Hier liegt vor deiner Majestät), kateri je že pred letom 1788., za tiste čase čudovito dobro, poslovenil Jurij Japelj, slavni prelagatelj svetega pisma. Te dvé pesmi pojó še dandanes v vsaki slovenski cerkvi

Kar nič boljše niso posvetne pesmi predvodnikovih časov. Slovanske pevske mere pesniki niso poznali, germansko rabiti si niso upali, z gersko delali so jeziku silo: sê zavezanimi očmi in zamašenimi ušesi tipali so ti čestiti možje tukaj in tamkaj, a pravega niso mogli pogódit. Zdaj so se ozirali na dolžavo in krátkost, zdaj na priglas, zdaj na oboje, a največkrat so samovoljno brez posebnega pravila kovali robate verze. In ti možje so zlagali šestomere in posnemali težke umetne gerske kitice! Kako, to si lahko vsak sam misli.

Jako poučne v tem oziru so Marka Pohlina „Pisanice“! Kako napačne in pogrešne nauke o pesniški tehniki sploh daje ta mož, ki je naše slovstvo že leta 1780. obogatil s prvo zbirko slovenskih posvetnih pesmi, to vidimo iz njegove slovnice, leta 1783. v drugo natisnene. Ne bodem jih tukaj razlagal in pojasnjeval, dovolj, ako povem, kako je poslovenil začetek prve ekloge Vergilijeve. Bralec poslušaj in sodi sam:

„Pod hladnem gabrejam o Týtyr! ti ležiš,
In svoje pišve glas v' zelen gojzd spustiš:
Site planine pak mi mor'mo zapustiti:
Mi mor'mo sê cêlú ód dôma odločiti.
Ti Týtyr! Ti tukej sê v' sencah veséliš:
Od Amaryle kjer cêl wôršte pejt učíš“.

In vendar je to še ena najboljših pesmi oca Marka, našemu Vodniku učenika! Ne moremo se tedaj čuditi, ako pesniški izdelki dvajsetletnega učenca v „Pisa-

nicah* niso nič boljši nego Markovi ali Damascenovi. Ne! Pravični moramo biti.

V svojem „Zadovoljnem Kranjcu“ je mladi pesnik vendar že pokazal vsaj nekoliko elementarnega pevskega duha, katerega pri vseh njegovih verstnikih pogrešamo, kar je že leta 1794. povedal Zois, ko je pisal Vodniku: „Ich finde in diesem Versuche mehr Natur und Anlage, als in Damasszen und Markus Werken — und auch beugsamere Sprache und glücklichere Versifikation und richtigeres Raisonement. . . .“ „Auf dieses (Gedicht) gründen sich alle meine Hoffnungen“.

Dolgo se Vodnik ni mogel osvoboditi Markovega vpliva in morebiti, da bi se ga popolnoma nikoli ne bil, da se ni na svojo in na svojega naroda srečo seznanil s Zoisom. Ta še le mu je odperl oči, ta ga je učil, kako in kaj naj piše, kaj in kako naj poje. Zoisove besede, pisane v VI. listu 4. avg. 1795., — „Alles was aus Ihrer Feder kommt, muss im Volkston und für das Volk geschrieben sein“ — so zlati uk, katerega si je Vodnik dobro zapomnil; po njem se je ravnal do konca svojega življenja, po njem je zlagal posebno svoje pesmi. Vodnik je vedel, da, ako hoče za narod pisati, mora narodovo serce poznati; a narod svoje duše nikjer tako lepo ne odkriva, kakor v svojih pesmih. Narodne pesmi bile so tedaj Vodniku od tistega časa, ko so se mu odperle oči, bistri studenec, s katerim je pojil svojo žejno dušo ter krepčal si svoje pevske moči. In kakor se je nemška lirika za Herderja, Goetheja in Uhlanda iz narodne pesmi na novo okrepila in oživila, tako se je tudi pri nas iz istega vira porodila in prerodila. Ako Vodnik poje:

Kar mat' je učila,
Me mika zapét',
Kar starka zložila,
Jo lično posnét' —

pové nam tako rekoč glavno pravilo svojega pesniškega delovanja. In ravno zato, ker se je zvesto in strogo deržal tega svojega pravila, ravno zato se Vodnik tako neizmerno loči in dobrodejno odlikuje od svojih prednikov. Kar imamo pesništva pred njim, vse je umetno, narajeno, posiljeno, Vodnik je prvi, ki nam ogreva serce, on je prvi pel res domače, slovenske pesmi.

Narodno pesništvo posnemal je Vodnik na dva načina, iz njega je svojim pesmim jemal snovi, iz njega naučil se je tudi pevske mere. Mnogo kitic bi lahko naštel iz Vodnika, ki niso nič drugega nego nekoliko predelane narodne pesmi; ker nimam prostora, od mnogih zgledov navajam samo enega. Bralec izvoli samo nasledne štiri kitice kritično brati:

Narodna.	Vodnikova „Milica“.
Ljubica v verteci	Solze pretakala,
Rožice plela,	Šmarnico plela,
Ljubega čakala.	Mileta čakala,
Pesemce pela:	Pesnico pela:
„Kamrica mater'na,	Izbica mater'na
Keldrec očetov.	Hram pak očetov,
Kaj si ga meni ti	Davno vže gornico
Ljubček obetal?*	Men' je obetal; itd.

Še zanimivejša v tem oziru je „Bohinjska Bistrica“.

Kar se tiče pesniške mere, videli smo, kako so se borili z njo pesniki pred Vodnikom in še Vodnik sam v svojih mladih letih. Vodnik je našel pozneje, kar prej nihče ni videl in vedel: svoje umetne pesmi zlagal je po tisti meri, v kateri so zložene narodne pesmi. In

ker je ta mera slovanska, mora nam žal biti, da je bil naš jezik že toliko tujega duha napojen, da po tej meri ni bilo lahko pesmi zlagati. Preširen se je obernal od Vodnika ter je po ruskem zgledu poprijel se germanske mere, v kateri se zlogi merijo samo po priglasu, in za Preširnom šli so vsi ostali pesniki slovenski.

Vendar je Vodnik posnemaje narodne pesmi, iz katerih je nabral toliko lepega, čistega zerna, grešil v tem, da je svoje pesmi narejal malo ne po samih gorenjskih kratkih poskočnicah, katerih oblika je posneta po tistih nemških štiri-*verstičnih*⁶. Vodnik je namreč zmotno mislil o njih, da so slovanske po duhu in po obliki ter je več svojih najlepših pesmi, na pr. „Ilirijo oživljeno“ in „Ilirijo zveličano“ osnoval po njih.

A poleg zgoraj navedenega glavnega pravila zlagal je Vodnik svoje pesmi še po drugem, ravno tako imenitnem načelu, katero je našel pri Francozih. Boileau namreč pravi:

Le vers le mieux rempli la plus noble pensée,
Ne peut plaire à l'ésprit, si l'oreille et blessée.

In te besede je Vodnik prav dobro po svoje povedal tako:

Naj pesen umétna,
Naj merjena bo,
Nikdar ni prijetna,
Ak' žali uhó.

Tudi to pravilo mu je bilo sveto. Zategadelj vidimo, da je do svojega življenja poznih let neprenehoma s čudovito pridnostjo in vztrajnostjo svoje pesmi pre-narejal in popravljal ter se neprestano trudil, da bi svoje misli in čute povedal nam v kolikor moči lepi, doveršeni obliki. In če tega tudi ni povsod po-

gódil, gotovo ni kriv Vodnik, kriv je čas, v katerem je živel; resne volje, pravega pevskega ognja in bistrega uma pri Vodniku gotovo ne pogrešamo, a zavire bile so v jeziku tisti čas še take, da bi jih tudi veči genij nego Vodnik ne bil zmógel. Kjer pa se mu je posrečilo pre-magati velike zapreke, katere so pesnika začetnika od vseh strani ovirale, ustvaril nam je večnolepe, po obliki in vsebini doveršene pesmi, katere bodo vse čase tudi poleg Preširnovih ohranile svojo klasično vrednost.

Ni mi jih treba naštevati, saj jih poznamo vsi. In ako tudi mnogo Vodnikovih pesniških izdelkov ne zadostuje strogim pravilom pesniške umetnosti, vendar je in ostane drobna knjiga njegovih pesmi Slovincem na veke čestit spomenik, katerega jezikoslovec in literarni zgodovinar, pesnik in omikani rodoljub sè sveto pobožnostjo jemlje v svoje roke in blagoslavlja neumerjoče ime očaka slovenskemu pesništvu.

Todà krivico, veliko krivico bi delali Vodniku, ako bi v njem čislali samo pesnika, a ne tudi pisatelja slovenskega. In zdi se mi, da mu jo časi res delamo. Zakaj? Zato, ker veči del ne poznamo njegovih v prozi pisanih spisov. Redke so že Vodnikove knjige in malo izmèj nas je tako srečnih, da jih mogó brati, a slovensko slovstvo še vedno čaka moža, ki bi izbral ter na svitlo dal Vodnikove spise v prosti besedi. Tu se le vidimo Vodnika v vsej njegovi čudoviti delavnosti in velikosti, v vsej njegovi neizkončni ljubezni do priprostega naroda in do zanemarjenega jezika slovenskega. Iz njegovih mnogoštevilnih jezikoslovnih, ukovitih in zabavnih knjig in spisov razodeva se nam še le pre-

jasno, kako sveta, a tudi kako težka in večkrat nehvaležna mu je bila naloga, „krajnski jezik če den narediti“.

In tudi to svojo nalogo izversujé delal je Vodnik po gotovem pravilu, katero je in mora biti še dandanes podloga vsemu našemu pisateljevanju. To zlato pravilo, po katerem so se tudi Kopitar, Ravnikar, Metelko ravnali ter se še denašnji dan ravnajo vsi boljši pisatelji naši, slóve tako: uči se od starejših pisateljev naših, poslušaj, kako narod govori, zajemaj iz živih jezikov slovanskih! Ta zlati uk Vodnik na ves glas povdarja v raznih spisih, na raznih mestih, v raznih časih; besedo večkrat ménja, misel mu je vedno tista; tako na pr. piše že l. 1797.: „Krajnski jezik je sam na sebi bogat, le ljudje so revni na besedah; zato, ker premalo spomina imajo na to, kar ih je mati učila“; l. 1799. piše: „Kaderkol ene krajnske bukve na dan prideo, ima sledni kaj čez jezik godernáti: enimu je preveč po hravatski, drugimu preveč po nemški, inu tako naprej; jes pravim: mi moremo krajnske slovenske besede poiskati semtertje po deželi raztresene, inu na to vižo skup nabrati čisto slovensčino. Skušna me uči, de ni lahko stvari najdi, katira bi se v enim al saj drugim koti prav po slovenski ne imenovala“. In otcu Marku, svojemu učeniku očita, da je Bohori-

čevo in Hipolitovo slovnico pokvaril, da je preveč po ljubljansko pisal, da ni gledal „na čistiši jezik polancev, inu daleč od Nemcov stoječih starih krajnskih zarodov“, da je „premalo unajne Slovence (t. j. Slovane) čislal, kar je lahko inu treba“ i. t. d. Ako tedaj Ravnikarja večkrat imenujemo očeta slovenske proze, resnice je v tem samo toliko, da je mlajši in dušno gibčnejši Ravnikar res pisal lepši jezik nego Vodnik, a pisal je prav po tistih načelih, katere je Vodnik že deset in petnajst let pred Ravnikarjem na glas učil. Tudi slovenski prozi tedaj je Vodnik očaj, ki je rodil toliko verlih sinov.

In sploh, ako hočemo Vodnika pravično soditi in ga prav ceniti, kakor zasluži, moramo si ga misliti vsega, v vsem njegovem tolikostranskem uspešnem delovanju ter postaviti ga nazaj v njegove čase; potem bodemo s hvaležnim srcem priznávali, da do denašnjega dne mati slovenska zemlja še ni rodila sinu, kateri bi bil v takih časih in v takih razmerah v jezikoslovji in starinoslovji, v pesmih in ukovitih knjigah toliko storil za našo domovino, kakor on, ki je po pravici in v resnici to, kar pravi njegovo pomenljivo lepo ime — vodnik slovenskemu narodu.

Fr. Lev ec.

Slovenski vojak.

Na noge, hrabri vi junaki,
Na noge, bratom na pomoč,
Ki jih pod turškimi divjaki
Obdaje robstva tožna noč!

Tako besede so donéle
Vladarja, ki je klical nas;
In vkup so čete hrabre vrele,
Tja, kámor velel je ukaz.

Hudó nam pač slovó je délo, —
Ko dragi smo puščali dom —
A kdó ne bil bi šel veselo
Za sužno rajo v bojni grom?

Strašán napór, strašno terpljenje!
Strašno je ljuti boj divjál;
In mnog junák mladó življenje
Na tujem sveti je končál. —

A zdaj je prosta Bosna zlata,
Ercegovine prost je sin,
Nikdár ne bode več nam brata
Nesrečnega teptal Turčín!

Mi bodemo se z njim združili,
Kar bratsko nam velí sercé,
Z njim bodemo se veselili.
Nosili homo z njim gorjé!

Naj le brezserčniki sercé se.
Pretéce dvigajo pestí,
Slovanom ljuto naj grozé se —
Zastónj ni tekla naša kri!

Da bridke sužnosti temina
Slována zopet kríla bi,
Da rajo zopet pest Turčina
Brezserčnega davíla bi?!

Da vse *zastónj* terpljenje bílo,
Zastónj ves trud in boj in kri,
Da toliko *zastónj* v gomílo
Junaških leglo je ljudi?!

Molčíte, vi ljudjé, molčíte,
Kaj vpítje vam pomaga to?
Če še takó se nam grozíte,
Nikdár več rob Slován ne bo!!

Krilán.

Mož z mačico.

Morebiti se moj prijatelj S. še spominja, kaj je bilo naju tisti večer zaneslo v tako daljno gostilno, blizu tam, kjer „zadnje hiše stojé“, jaz sem čisto pozabil. Ako se živi in mu pridejo té verstice pred oči, veselilo me bode, če se domisli in mi poroči, kar je meni iz spomina. Morebiti pa tudi ni bilo nič kaj posebnega; mogoče, da se je nama samo tako zljubilo, brez gotovega razloga. Mladost je norost, čez jarek skače, kjer je most; najdaljša pot ji je časi najljubša. In mlada sva bila tedaj obá, moj prijatelj S. in jaz.

Pozno po noči je bilo, morda že blizu polnoči, ko sva šla iz skromne predmestne gostilne. Bila je lepa poletna noč;

na jasnem nebu je luna sijala „interminora sidera“. Počasi sva hodila — mudilo se nama ní — v prijetnem pogovoru po tihi, dolgi ulici. Ko sva bila prišla nekako do sredi nje, vidiva nekoliko korakov pred sabo družega ponočnjaka, ki je šel, kakor midva iz svoje gostilne. Mož je bil opravljen skoraj kakor navaden delavec. Videti je bilo, da si je bil nekoliko preveč naložil; težke noge mu niso hotele prav naravnost, zanašalo ga je zdaj na desno, zdaj na levo. Zdaj se je celo malo v zid zaletel; a dobrohotno se samega sebe pokara: Oho! kaj pa to? Takisto ne bo prav! Naravnost, le naravnost! In mož zbere

vse svoje moči ter krepko naravnost meri. Mendà je tudi čutil, da ni sam, da ima gledalca za sabo. In midva sva ga res gledala, radovedna, kako jo bode mož izpeljal.

Ko tako gremo, midva vedno nekoliko stopinj za njim, kar se začuje tiho mijavkanje pred nami. Ko najin mož to sliši, pospeši nekoliko svoje korake; a ko pride do prvih hišnih vrat, obstoji ter se pripogne, kakor da bi kaj pobiral. In nežno sladko, kakor govori mati z otrokom, začne:

„Kaj pa ti, tukaj, sirotka mala, tako pozno, tako sama? Rada bi šla notri, jéli, pa ne moreš! Hišo so ti zaperli, ubožica. Kaj ne veš, da se že ob desetih hiše zapirajo, in zdaj je že polnoči!“

Tako govoreč je prijazno gladil mlado mačico, ki mu je čepela v naročji in pomijavkala.

„Kaj si pa delala zunaj tako pozno? Otroci naj gredó s kokošmi spat. Nu, kaj pa zdaj, sirótišče? Ali pozvoniva, kaj praviš? Hišnika bom že jaz plačal, nič se ne boj! Ali morda so te pa nalašč ven zaperli, ker te nočejo več, hudobni ljudje! Morda pa celo nisi tukaj doma. Povej nu, povej, odkod pa si, žabica? Ti samo mijavkaš tako žalostno, jaz ne umem mijavkanja. Veš kaj? pústi svoje ljudi, ki mendà več ne marajo zate, pústi, pa z mano pojdi. Kaj praviš? Jeli dà! Nu, pa pojva!“

In mož gré dalje, z živalco v naročji.

„Nič hudega ti ne bo pri meni; sam sem, žive duše nimam na svetu. Z mano boš stanovala, z mano jéla in pri meni, v moji postelji boš ležala. — Nu, nu! kaj pa to? Ti se braniš, nočeš iti z mano? Nu, če nočeš, pa tukaj ostani; silil te ne bom. Če sem ti preslab, pa

pojdi, kamor ti drago. Le čakí, morda ti bo kedaj še žal, da nisi hotela z mano!“

Reksi postavi živalco na tla in gre počasi dalje. Mačica stoji nekaj časa, ozira se naprej, nazaj, kakor da bi ne vedela, kaj storiti, kam se oberniti, in zopet zamijavka. Mož se ustavi in pogleda nazaj. Mačica vzdigne repek kvišku ter poteče proti njemu. Ko on to vidi, stopi ji naproti, pripogne se k njej ter jo zopet pobeře rekoč:

„Nu, nu; vidiš? saj sem ti dejal, da pojdi z mano. Zdaj sama vidiš, da bo najbolje; za silo sem dober, jeli? Kaj pa hočeš, ubožica, ker nimaš nikogar! Kako pa, ko bi jaz zdaj tebi rekel, da te ne maram; ker nisi hotela, prej, pa pojdi zdaj, odkodar si prišla, stvar nevhvaležna! Ali jaz nisem tak, nič se ne boj. Z mano pojdi; kader te ne bo več veselilo pri meni, če me ne boš mogla rada imeti, pa pojdeš, ne bom ti branil.“

Živalca je bila videti zadovoljna, mijavkala ni več; mirno mu je čepela v naročji. Mož je še vedno z njo govoreč dalje koračil.

Vse to ni bilo kaj Bog vé kako posebnega, zanimivega; ali glas tega moža, s katerim je vse to govoril, imel je nekaj tako čudovito mehkega, nežnega, tako ginljivega v sebi, da mi je sezal globoko v serce. Zanimal sem se za moža.

„Veš kaj?“ rečem svojemu prijatelju; „pojva, pa nagovoriva ga; to ti ni navaden človek; jaz se moram sprijazniti z njim.“

„Ti bi se pa tudi takoj z vsakim potepuhom sprijaznil, da le zna lepo, ginljivo, poetično govoriti!“ zaverne me hladno moj tovariš, ki je bil bolj praktičen človek. „Vino, vino govori iz njega! Kaj nisi že videl, kako vino omeči najsirovejega kmeta, da se joka kakor dete, ne vedi zakaj; ko pa prikolovrati domóv, pa pretepa ženo in otroke! Pameten

bodi; če si zdaj tako navdušen zanj, pusti ga in ohraniš si lep prizor v spominu!

Čutil sem, da moj hladnokervni prijatelj ne govori čisto narobe; pregovoriti sem se mu dal, kakor navadno.

Ali zaspati nisem dolgo časa mogel tisto noč; mož z mačico mi je bil vedno

(Dalje prih.)

pred očmi; zdelo se mi je, da čujem žalostno pomijavkavanje zapuščene živalce in ginljive besede moža, ki se je z njo pogovarjal. Sklenil sem naposled, da hočem takoj drugi dan zvečer poiskati moža v gostilni, iz katere je bil prišel, ko sva šla mimo; prepričan sem bil, da navadno vanjo zahaja.

B. M.

Spomini s pota.

Človeku, ki ne potuje v opravkih in tudi ne z rudečim Baedeckerjem v roci, temveč brez pravega namena tija v dan, kmalu preseda ono hlastno tékanje iz ulice v ulico in ono uživanje po „receptu“, kjer moraš na dan prebaviti toliko in toliko znamenitosti z eno in z dvema zvezdama (v Baedeckerji), naj te tudi po tem glava boli. Moj Bog! ulica je podobna ulici, terg tergu. Zlasti mesta, ki so se v novejšem časi povzdignila, osnovana so vsa po enem kopitu, podobna so si kakor jajce jajcu. Zato se jih človek hitro nasiti in hiti ven v zeleno, kjer persi nekako prosto dihajo. Zategadelj se menda tudi veliki roj potnikov od dne do dne obrača bolj v gore, kamor vabijo temni lesovi in bistri potoci, sterne stene in zelene planine, ki so si sicer tudi podobne, ali so vendar povsod drugačne. Na vso srečo Zagreb ni tako prostran, da ga eno letno dopoldne ne bi mogli vsega pregledati, in tako nam ostane popoldne za okolico.

Hervatje so jako zaljubljeni v svoj Zagreb. Ne morejo ga prehvaliti, njihova prestolnica jim je največi ponos. Kar je bil Židom Jeruzalem, kar je Rusom Moskva, Čehom Praga, to je Hervatom Zagreb. Ako se jim nečeš zameriti, moraš

ga samo hvaliti, dà, še celo zmerna hvala jim ni po godu. Ko bi jim človek na besedo vse veroval, ni ga mesta v tacem položaji in s tako okoličo. No če bi tudi pustili veljati prvo, ne moremo pa nikakor pritegniti gledé na okolico, katere večja polovica pripada posavski ravnini, a vsaka večja ravnina je enolična ter zato dolgočasna in umorna. V njej te ne mika nič, tim manje, ker te je izučila izkušnja, da od hoje utrujen nikjer ne najdeš prijetne in vabljive oaze, kjer bi si oddahnil in okrepcal telo — privezal si dušo, kakor pravimo. Tu in tam res „Bog roko moli“, ali človek, ki si je želodec tako razvadil, da mu ne ugaja več vsaka čeverljika in mu se ne upa ponuditi „luka“, premaga rajši trud ter se verne v mesto. Ali v drugo ne pride.

Ravnina torej ni „okolica“, da bi dejal. Ostane tedaj še gorje in prigorje. Ako si prijatelj daljšega pota in ako te ne straši prašna in brezsenčna cesta, pojdeš v „goro“ do kraljičinega studenca, kjer se moreš po volji naužiti debelega hlada in napiti se najbolje vode. Še bolje pa storiš, ako se „premagaš“ in si za to „zatajevanje samega sebe“ v šestinskem župnem dvoru privoščiš polič rujnega

Šestince, samo pazi, da te ne prevari, in pred vsem derži se slovenske mere, kajti hervaški polič je za dva naša ter zahteva celega junaka.

Prigorje ima dosti prijetnih krajev, bodi si v Pantovčaku ali na Verhovinah ali na Kozjem herbtu, todà hoditi ondod moreš le takrat, kedar se je po daljšem solnčnem vremenu težka ilovna zemlja dovoljno osušila, ker drugače pogrezneš v blato. Ta sprehajališča so namreč le divja, človeška roka za nje ni storila nič. Pravih vzdržavanih šetališč ima Zagreb zdaj, ko je vert pri biskupovem gradu občinstvu zapert, samo v Tuškanci in v Maksimiru.

Tuškanec imenuje se ozek jarek na severo-zapadni strani gornjega mesta, ki se tu jako stermo spušča do majhnega potočiča, žuborečega vzdolž jarka. Po njem se kraj hladnega gozdiča vije prijetna steza vodeča na planoto Cmrok, od koder se ti odpira lep razgled na Zagrebško goro in v dolino sv. Ksavera, kjer potok Medveščak obrača doberšno število mlinskih koles. Pri vsem tem vendar Zagrebčani ne zahajajo radi v Tuškanec, zjutra in zvečer jim je prevlažen, po dnevi premalo senčen, zato najrajši ostajajo v Ilici, k večemu ako se potrudijo do „Švabice“, precej priljubljene kerčme na planoti v „gornjem Tuškanci“.

Na vhodu v Tuškanec stoji „streljana“, hiša sama o sebi neznatna ali za zgodovino zagrebskega društvenega življenja preimenitna. Bila je namreč mnogo desetletij glavno središče meščanom srednje plasti, namreč trgovcem, obertnikom in posestnikom. Moževi so tu ob nedeljah streljali in pili, mladi svet je pa plesal in ljubkoval. Strelna dvorana, kateri so stene vse obložene starimi tarčami, jako je

zanimiv spomenik tistih srečnih starih časov, ko so Zagrebčani ne brigajoč se za ves svet in kakor pravi phäaki uživali božji svet in njegove darove. Iz teh tarč govori ona brezskerbna lehkost in ona obestna, časih celo nekoliko opolzla šaljivost, ki je bila mogoča samo v onem času, ko je bilo vse sito in zadovoljno, takrat, ko se je „boj za obstanek“ vertel samo ob vprašanji: Kedo more več? Stoprav ilirizem razburil je več ali manj tudi te ljudi, liki ščuka, ki zajde med lene krape. Dandenes streljana nema več tistega pomena, zapušča se vedno bolj in bolj. Novi svet suče se v novih prostorih.

Zagreb ima v Maksimiru park, za katerega ga lahko zavidajo mnoga in mnoga velika mesta. Zagrebčani se tudi ponašajo z njim, vsacemu tujcu ga razkazujejo, da si sami ne marajo dosti zanj. Predaleč jim je od mesta. Z Jelačićevega terga je do njega tri četerti ure hoda, a Zagrebčani sploh niso prijatelji peš-hoje, tu se vse vozi. Zato je Maksimir navadno prazen; ob vsednjem, zlasti predpoludne, dostikrat po vsem parku ne srečaš žive duše, razen morebiti kacega delavca ali paznika. Zamislil, uredil in občinstvu odperl ga je biskup Maksimilijan Verhovec, po katerem se tudi imenuje. Velike zasluge za razširjenje in polepšanje ima pa pokojni kardinal Jurij Haulik, ki je bil vanj ves zaljubljen. Vsak dan, ako ni bilo vreme pregerdo, bil je gotovo v njem. Med mnogimi njegovimi deli imenujemo samo Fernkornov prekrasen kip sv. Jurja na konji, stoječ na vhodu v park, in čuda lepò gotično kapelico sv. Jurja z divnimi slikami na oknih. Zidal si jo je za svojo nadgrobnico. Vse to in še marsikaj družega oskerbel je on Maksimiru v veseli nadi, da bode hva-

ležen rod ta krasen gaj imenoval po njem. Njegova serčna želja je bila, da bi se Maksimir prekerstil v „Jurja ves“ ali Jurjevac“, kakor je pozneje nasvetoval, ko je videl, da se prvo ime ni hotelo prijeti. Na velikanska vhodna vrata je v velikih zlatih čerkah tudi ukazal napisati „Jurjevac“, ali kraj vsega tega je Maksimir vendar ostal — Maksimir. Za njegovega života so še nekateri, zlasti njegovi posli in gospodje spremljevalci, govorili o Jurjevci, a sedaj se to ime pozablja.

Maksimir je jako razhóden in raznoličen, vsak čas se menjajo prizori. Tu stoji razstavka mogočnih stoletnih dobov, ondi temne smeroke, dalje topoli, lipe, breze, makleni in kakor se še imenuje to in ono drevje, vse primerno razdeljeno in razstavljeno. Tukaj za spremembo nasad tujega lepocvetnega germovja, tamkaj zopet gredica najkrasnejših cvetic. Vmes se vrivajo majhni gozdíči, pisani travniki in sreberne vodice, ki se onde doli zbirajo v ribnjak, po katerem se poleg mnogih manjših plovcev mirno vozita tiha labuda. Iz berstnega zelenila sveti se onde kapelica, tu „kiosk“, tam dalje zopet „paviljon“, velíkanski dežnik, „belvedere“ in kakor se še zovejo te naprave. Na vzhodnem kraji leži biskupov letni dvorec in malo dalje pristava s potrebnimi gospodarskimi suhotami. Dvorec sam stoji sredi najlepšega cvetnika, kjer je kakor v krasni

razstavi razversčeno najizbraniše cvetje iz vseh delov sveta. Posebno lepo je za cvetja videti mnoge obloke, opletene najlepšimi rožami.

Na skrajni meji parka stoji sredi najplemenitšega ovočnega (sadnega) drevja iz brunov zložena in vinsko terto opletena „mirna koliba“, kateri to ime v resnici pristoji. Tih mir vlada tu, samo časih čerkne kaka tica ali zaberné o lahkem vetriči skrivnostni glasovi Aeolove harpe, pripéte ob kolibini strehi. Tu bi se bilo utešilo serce pesniku, ki je pel:

Poiskal rad bi miren kot.

Kjer bil bi sam in svoj gospod.

In tacih skritih mirnih koticév, kjer človek lahko mirno pohaja za svojimi mislimi, najdeš po Maksimiru vse polno.

Od „mirne kolibe“ vračamo se poleg Košutnjaka in mimo lovčeve hiše, pri kateri se gojí samo bela perutnina, po daljšem ovinku zopet do vhoda, kjer se tudi lahko okrepcamo v maksimirski gostilni.

Tak je Maksimir, ali prav za prav — tak je bil za pokojnega kardinala Hau-lik. Sedaj je zapuščen in zanemarjen do zla Boga. Njegov sedanji gospodar je praktičen mož, on vé, da je domača detelja koristniša rastlina, nego katerokoli inozemsko cvetje, in stari hrastino ti se morajo posekati, saj večno tako ne morejo rasti. In derva, dobra hrastova derva so tudi nekaj vredna!

Fr. Poljanec.

Pogovori.

II.

Danes bi rad enkrat prav od serca govoril; razpertil bi rad breme, ki me že dolgo teži. Če bodem kaj ponavljal, kar sem že kdaj povedal, naj se mi ne zameri.

To je menda vendar čisto naravno, da človek, ki izdaje list, želi ustreči željam in potrebam svojih naročnikov, kolikor mu to pripuščajo njegovi nazori, načela njegova. Zoper svoje prepričanje, se vé da, ne smé se nikdar in nikjer pregrešiti, ako noče biti veterница na strehi; raji naj mu pogine list! Kedor izdaje časopis brez prepričanja, ali pa žertvuje svoje prepričanje zahtevam svojih naročnikov, tak človek je navaden tergovec, nič družega; navaden „žurnalist“ v slabem pomenu té besede.

Jaz sem si v svesti, da se mi kaj takega ne more očitati po pravici, in vendar se mi je že očitalo! Odkar izdajem „Zvon“, imam gotov določen smoter pred očmi, ki ga lahko vsak spozna, kedor ne prebira samo poveršno, za kratek čas, tega lista. Da „Zvon“ poleg vsega tega ni tak, kakoršnega si sam želim, to sem že večkrat sam očitno izrekel, kar ni navada pravim žurnalistom! Tergovec hvali svoje blago, a če že tega ne, vsaj graja ga sam gotovo ne.

Kedor le nekoliko prevdari naše razmere, sprevidi lahko, kaka težava je pri nas uredovati literaren list. Da vse drugo na stran pustim, kako različni po svojem stanu, po svoji odgoji in omiki so „Zvonovi“ bralci! Kako vsem ustreči, ali vsaj večini! Vsak misli samo nase, a uredniku je misliti na vse. To naj bi blagovoljno

pomislili oni, ki grajajo list. Rekel sem že, in to tudi zdaj ponavljam, da se ne branim kritike, še vesel sem je, bodi še tako ostra, bodi celo krivična. Hvaležen sem vsakemu, kedor se potruzi, skerbno prebirati list in potem povedati, razložiti mi, kaj se mu vidi graje vredno. Kader molčé zdravniki, ni bolniku več pomoči.

Pravo veselje mi je bilo torej, ko sem videl sosebnost v zadnjem času, da se toliko in tako izobraženih mož zanima za „Zvon“. Prejel sem té dni več dopisov, z imenom in brez imena, prav obširnih, korenitih dopisov, ki mi vsi kažejo, da so možje, kateri so jih pisali, izobraženi, rodoljubni, navdušeni za narodno slovstvo, in da jim je poleg tega, rekel bi skoraj, vsaka verstica v „Zvonu“ znana: pregledali in pretipali so mu oserčje. Takih kritikov, takih sodnikov je meni treba. Mnogo lepega, veselega se mi je povedalo v teh dopisih, svetovalo se mi je mnogo koristnega, in jaz rad poslušam dobre svete, rad se ravnam po njih, kolikor mi je moči. Ali poleg tega se je tudi mnogo grajalo, očitalo, v nekaterih stvaréh ne čisto po krivem; drugo se mi je zdelo prestrogo, neopravičeno, krivično. Rad bi vsakemu posebe odgovoril, kakor kateri zasluži; ali to mi je res nemogoče; ponavljati bi moral mnogo reči. Naj se mi torej dovoli, da čestitim svojim dopisnikom, vsem skupaj, nekoliko javno odgovorim. To se smé; stvar je sama na sebi imenitna, in rad bi o njej izprožil vsestransko razpravo. Prepira, zabavljanja, osebnosti se čestitim „Zvonovim“ bralcem ni bati. Mirno se bode

govorilo, kakor pristoji omikanim, zrelim možem.

Za danes izberem napako, katera se mi v omenjenih dopisih in tudi drugod skoraj enoglasno očita, tako, da je človek skoraj prisiljen misliti na znani prigovor: „vox populi vox dei“. „Zvon“ je ljudem premalo slovanski! To očitaneje, v nekem pomenu, ni čisto prazno, neopravičeno. „Zvon“ prinaša tudi zgodovinske spise. Tem spisom naj bi se predmet jemal iz zgodovine slovanske; čisto prav! To misel sem, ako se ne motim, že sam javno izrekel; izrekel sem jo tudi zasebno pisateljem strokovnjakom, kateri so mi že poslali zgodovinskih spisov, ali bi jih pa lahko. Ta želja se mi do sedaj ni izpolnila; zato ponavljam zopet svojo prošnjo. Ali pristaviti moram to: da je spis iz narodne zgodovine, da je pisan v narodnem duhu, to ni še dovolj. Spis treba tudi da je jedernat in — izviren: prevodi, kompilacije se ne zlagajo sê Zvonovim programom. Kaj takega pa more spisati samo strokovnjak, zgodovinar, to je: mož, ki se je korenito pečal s to vedo. Ali tudi to ni še vse. „Zvon“ je leposloven list, ne strokovnjaški; sestavek, kateri hoče priti v „Zvon“, mora po svoji snovi zadostovati strokovnjaku, po obliki leposlovcu. Taki spisi, ki ustrezajo vsem tem terjatvam vkup, naj se mi pošiljajo; z veseljem in hvaležnostjo jih bodem sprejemal. Ali morem več storiti?

„Zvon“ naj se obrača na slovstva slovanskih narodov, prinaša naj Slovincem životopise slavnih Slovanov, kritike odličnih proizvodov na leposlovnem polju slovanskem; seznanja naj nas z literarnim življenjem in gibanjem bratskih narodov, ter tako širi idejo vzajemnosti med nami in našimi srečnejšimi brati. Kedó bi bil

takih spisov bolj vesel, nego urednik tega lista! Ali tu se mi poreče in reklo se mi je tudi: Kaj takega lahko sam spišes; zakaj pa si, če še za to ne? Odgovor moj je ta: Ko bi bil jaz tudi res zmožen kaj takega spisati, vendar ne morem. Za take spise ni treba samo zmožnosti, treba je tudi časa! Treba je preiskav, studij, resne priprave. Za vse to jaz nimam časa in slepariti nimam navade. Poznam pa može, lahko bi jih imenoval, kateri imajo zmožnosti in časa dovolj; nanje zavračam od sebe očitaneje in opomin.

Tu bi se dalo pa tudi še to reči, da urednik sploh nima dolžnosti sam pisati; on naj ureduje, in to bi jaz prav rad; samo pisatelji naši naj skerbé, da bodem imel kaj. Časi se že tudi tu pa tam kaj malega vnés verže, kake drobnjave, kjer je treba.

Piše mi tudi nek gospod z izmišljenim imenom, da naj bi imeli kolikor moči vsi spisi v „Zvonu“, tudi pesmi in po-vesti, narodno tendencijo; da naj bi zbujali narodno zavest, netili ljubezen do slovenstva in slovanstva. Njemu in vsem, kateri mislijo kakor on, odgovarjam, da se mi zdi ta zahtéva neopravičena. Narodnost je gotovo lepa, sveta stvar, blag čut, plemenita čednost je rodoljubje, krepost nam posebno potrebna, ali — edina ni. Kaj bi se reklo duhovnemu pastirju, ako bi izmed deseterih božjih zapóvedí izbral si eno, katera se mu zdí najimenoitnejša, ter vsako nedeljo in vsak praznik v cêrkvi samo o njej govoril. Ako bi mi kedó morebiti na to dejal: Kaj pa sveti Janez evangelist, ki je vedno samo eno učil in priporočal, rekoč: Ljubite se, otročiči moji! njemu odgovarjam, da je ta nauk vseobsežen, da je to zapoved, ki ima vse

zapovedi v sebi; in ta nauk, nauk bratoljubja se ne zanemarja v Zvonu!

Kaj družega je očitane, katero me je doletelo od več strani, očitane, da so sploh spisi v Zvonu pisani premalo — v slovanskem duhu! To méri, kakor se mi je tudi naravnost reklo, sosebno na

spise iz urednikovega peresa; vse dobro, vse lepo, ali premalo slovansko! To je predmet, o katerem sem se govoriti namenil ali zdaj vidim, da je prostor, ki je „pogovorom“ odmerjen, pri kraji; torej prihodnjič!

S.

Vadnica.

3.

M. Br. Ko prišla sva v klanec,
Stopil sem z vozá,
Ker je lehno dela:
Tja me pot peljá.
Rôko sem podal ji,
Voz je odderdrál;
Jaz pa sredi klanca
Sam sem, sam ostal!

Ta drobna pesmica ima v sebi nekaj tistega, kar imenuje Nemeč „stimmung“; in kaj družega pesnik pač ni nameraval. Ali pesmica, kakor je drobna, vendar ni brez napake: situacija v njej ni dovolj jasna; in to je, zlasti pri takih pesmah „conditio sine qua non“. „Ko prišla sva v klanec, stopil sem z vozá“, to je čisto prav, to stori vsak pošten človek, da ne muči po nepotrebnem živati. Ali našega prijatelja je nekaj družega nagnilo, da je stopil z voza: „Ker je lehno dela“ (rekla): „Tja me pot peljá“. Tu že se začinja nejasnost: Kako je bilo to? Kaj je bilo prej? Nekaj, najpotrebnejše je bralec takoj uganil pri prvih besedah: „Ko prišla sva...“ Ta naš dual, ki je drugod precej nepotreben, časi tudi prav neukreten, dasi se naši jezikoslovci kaj ponašajo z njim — ta dual, pravim, je liričnim pesnikom prav zlata vreden. „Ko prišla sva...“ dovolj. Dva sta, že vem, in kaka dva? on pa ona, „oba mladá, obá lepá“, in nekaj ljubezni je tudi med njima, drugače bi ne bilo pesmi. Vse to v besedah: ko prišla sva. Nemeški pesnik ni tako srečen: „als wir kamen“, koliko jih je bilo? in kakí so bili ti ljudje?

Perve besede so torej dobre; ali bralec misli in mora misliti nazaj. Ali tu se mu vendar čudno zdi, kako je to, da se nista že prej zgovorila, kam se peljeta. Zakaj mu ona pové še

le, ko prideta v klanec, kam jo „pot peljá“. Morebiti si je pesnik to tako mislil: on gré po cesti, voz pride za njim, na vozu ona sedi; pokliče ga, naj prisede k njej; ali tudi tu je bila dobra prilika zgovoriti se, kam gre on, kam ona. Vendar če pustimo tudi to na stran, bralec ugane to še le po dolgem ugibanji, ali pa še ne; in to ne smé biti. Dalje: „Tja me pot peljá“. Ta „tja“ je tudi premalo jasn, premalo ima v sebi: to mora biti kaj posebnega, da se ljubosumnost zbudi v njem, ali kaj? Morebiti bi bilo bolje, ko bi bil pesnik rekel: Rekla mi je bila, kam jo pot peljá; ta kam mora biti krepko naglašen, da si misli bralec: Bog vé kaj v njem tiči! Pa še to: „Ko prišla sva v klanec“; tu bo menda vsak človek mislil, da sta ravno začela iti v klanec; potem pa bere: Jaz pa sredi klanca, sam sem, sam ostál; to se ne strinja! Tudi: „voz je odderdrál“, ni tukaj dobro rečeno; v klanec voz ne derdrál!

Te opazke se bodo morda komú skoraj, gotovo pa pesniku samemu, malostne zdele; in vendar niso, ceste se merijo na kilometre, trakovi na centimetre. V taki drobni pesmici mora biti vsaka besedica do dobrega prevdarjena, vsaka na svojem mestu; vse mora biti na tanko zbrušeno, kakor demant. Kaj enakega bi se dalo reči drugim pesmicam, katere nam je poslal mladi pisatelj. Večina njih se naslanja na narodne; najboljša se nam zdi naslednja:

Pa je meglica padla
Na to ravno poljé;
In fantje nabrusili
Pre bridke(?) so kosé
In vetrič bó popihnil,
Razgnal gosté megle,
Ležale bodo mertve
Te rožice mladé!

S.

Slovenski glasnik.

Angelj váruh.

Ne pláši, déte se, ne pláši,
Na bervi ozki in visoki
Šumeča voda te ne stráši!
Če ne zaupaš brata roki,
Ne jokaj, dete, mirno bodi;
Nebeški angelj sam te vodi!
Z nebés ti doli je poslán,
Da nate pazi noč in dan.
Očém se našim ne pokaže,
A vera, déte, nam ne laže.

LISTNICA ODPRAVNIŠTVA.

G. J. O. — a v H. Kaj poméni štev. 1 na zavitku? Da ste plačali naročnino za 1 leto, enak pomenijo št. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, tudi $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$, da je plačana naročnina za $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{5}$ leta.

G. Fr. P—k. v C. poslali skupaj 4 gold. 50 kr. za 1878; zdaj 3 gold. torej je naročnina plačana za $\frac{1}{2}$ leta.

Sl. Čitalnica v Solkanu, 2 gold. za $\frac{1}{4}$ leta! to ne gré, zapisali smo za $\frac{2}{5}$ leta — torej še 3 glđ.

G. St. F. v K. Dijakom, kakor prej, po 4 glđ. na leto.

G. J. P. gimn. v L. Zastonjikov se je dôzda oglasilo nekoliko manj nego naročnikov! Izmed njih smo jih bili izbrali in že zapisali med adrese do 30. Tu nam pride dopis od nekega gospoda, prijatelja in podpiratelja našega lista o „zastonjištvu“. Gospod piše od besede do besede tako: „Zastonjišтво! Da hi vas —! Z njim vi ljudi pohujšujete, ljudje vas sleparijo. Kedor res hoče brati „Zvon“, a si ga naročiti ne more, tisti že pride do njega, ni mu ga treba zastonj pošiljati. Če ga letos ne bere, čital ga bođe drugo leto, ali pa 10 let po vašej smerti. Čital sem imenik tistih ljudi, katerim ste Zv. luni zastonj pošiljali in videl sem: a) da je mnogo ljudi svoje pravo imé zatajilo ter z izmišljenim imenom vas varalo; b) da so prejemale vaš list zastonj, ki bi ga bili lahko dva krat plačali. In potem pomislite, da vas bođe — čudno hvalil vsak literat slovenski! Vi boste ljudi razvadili in kedor bođe za vami kakšno knjigo tiskal, berže jih bođe 50 do 100 ali še več oglasilo, da naj se jim zastonj pošlje. Vi delate pohujšanje! Nikomur! Po L. se vam kar smejejo, da ste tako — ljubeznjivi. Pametni možje! Te razvade se morate otresti! To ne gré, vi tudi drugim škodo delate! — Če je pa tako — treba bođe drugače!

Gosp. V. Kosovel namerava izdati 2. vezek „Jadranskih glasov“ Hajdrihovich, ako se oglasi dovolj naročnikov, da se poravnajo tiskovni troški. Naročnina (1 glđ. 20 kr. za vezek) pošilja se g. izdatelju v Črniče pri Gorici.

Pučke novine, časopis za gospodarstvo, obert in narod, ki hočejo biti Hervatom to, kar so Slovencem Novice, priporočajo se tudi slovenskemu občinstvu. Urednik, gosp. Ljudevit Tomšič, Slovenec, bođe sprejemal v svoj list tudi spise v slovenskem jeziku. Priporočamo jih zlasti našim čitalnicam. Naročnina za četert leta 1 g. 15 kr. pošilja se uredništvu v Zagreb.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. prof. Fr. L. v Lj. Oblike, nesrečne oblike! „uže“, (u je glava, že samo rep, dobro!) „jej“, „čitalelj“, „ljudij“; vse ob enem hočete imeti, to je težko! vendar že iz današnjega lista lahko posnamete, da smo vam poskušali ustreči, kolikor moči (samo ljudij, ljudij!) „imenovan je bil za učitelja“, to se vam zdi nemško? Kako pa? Imenovan je bil učitelj, ali ni to morebiti latinsko. Narod še govori: piše se za Logarja. — Fiat voluntas tua!

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 5 gold. za vse leto, 2-50 za pol leta; Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Herrngasse 74.